

Hoeveel artikelen, referaten en andere drukproeven heeft hij reeds geredigeerd. 't Is veel, een mensenleven is er mee gevuld en met hoeveel liefde, geduld en kennis van zaken hij dit doet weten alleen zijn echtgenote en zijn mederedacteuren.

Ook namens de overige redactieleden wens ik onze secretaris, wiens plaats in de redactie in 1966 gelukkig opnieuw voor vijf jaar werd verlengd, van harte geluk met het bereiken van zijn zeventigste verjaardag, een gelukwens waarin ik ook zijn hele naaste familie gaarne wil laten delen.

J. F. WOLTERSON

KON. NED. BOSBOUW VER.

Openingsrede van de voorzitter

prof. dr G. Hellinga

gehouden op de 41ste voorjaarsvergadering van de Koninklijke Nederlandse Bosbouw Vereniging op 1 juni 1967 te Apeldoorn.

Dames en Heren,

Sedert onze laatste vergadering in oktober 1966 te Assen, is op hoge leeftijd in januari jl. overleden ons oud-lid professor dr H. A. J. M. Beekman. Na een eervolle loopbaan in het vroegere Nederlands-Indië, is hij tot aan zijn pensionering hoogleraar aan de Landbouwhogeschool te Wageningen geweest. Van velen van ons is hij een der beste leermeesters geweest. Hij werd in stilte begraven.

In de tweede helft van mei overleed ons lid W. Brantsma, oud-opperhoutvester en jagermeester van H.M. de Koningin.

Ik verzoek U de overledenen in enige ogenblikken van stilte te willen herdenken.

Dat wij na drie jaren reeds wederom in Apeldoorn bijeen zijn, vindt zijn oorzaak in de grootse manifestatie „*Bos en Mens*” onder welke naam de Bos-, Hout- en Recreatiedagen 1967 vandaag zijn begonnen. Wij hopen van harte, dat deze door het Bosschap in samenwerking met vele andere instanties georganiseerde tentoonstellingen, demonstraties en congressen aan de gestelde verwachtingen zullen voldoen. De vorige „Bos- en Houtdagen” vonden reeds lang geleden, namelijk in 1960 plaats.

Het in een congres met forumdiscussie te behandelen onderwerp „*Bos en Recreatie*” is ook voor mij aanleiding om wederom de subsidieregeling zoals deze thans luidt, even aan te snijden. De bosbouw is het er unaniem over eens, dat het subsidiebedrag in de huidige omstandigheden te laag is en voorts, dat de degressie te sterk is. Het Bosschap heeft in een brief aan de kabinetsinformatuur onder andere op verhoging van de bijdrage en op ver-

mindering van de degressie aangedrongen. Dit zijn maatregelen, die op korte termijn effect kunnen sorteren.

Toch vraagt men zich af of het niet mogelijk is om rechtstreeks een „subsidie” te verlenen aan de niet-rendabele bedrijfstak Bosbouw, zonder de omweg over de recreatie en dan deze „subsidie” te verbinden aan een deskundig beheer.

In dit verband wil ik melding maken van *twee regelingen*.

Zoals U op verschillende plaatsen heeft kunnen lezen, maakt de Minister van Landbouw en Visserij nu gebruik van artikel 10 van de Boswet om renteloze credieten te verlenen ter tegemoetkoming in de kosten van aanleg van bossen, zulks onder bepaalde voorwaarden.

Zo ook heeft de Nederlandse papierindustrie besloten gedurende voorlopig vijf jaar een bepaald bedrag te besteden aan de verschaffing van gratis populiereplantsoen aan die populieretelers, die een 400—600 bomen per ha willen planten, met voorkeur voor een behoorlijke omvang van de beplanting.

Eveneens is reeds op deze Bos-, Hout- en Recreatiedagen in een congres met forumdiscussie aandacht besteed aan het onderwerp „*Samenwerking in de bosbouw*”. In de ons omringende landen vindt coöperatie in de bosbouw in verschillende vormen toepassing tot heil van de deelnemers. De ermee verbonden problemen worden regelmatig in de tijdschriften behandeld. In Nederland is op een heel enkele uitzondering na, nog niet tot een of andere vorm van coöperatie overgegaan, al wordt het probleem reeds lang gesteld en ook gezien als één van de mogelijkheden tot verbetering van de uitkomsten van de bosbedrijven. De Bosbouwvoorlichtingsraad houdt er zich ook mee bezig, terwijl het Bosschap onlangs de betrokken Ministers in een „Advies inzake de structurele en economische moeilijkheden in de bosbouw” op dit punt heeft geattendeerd. Men is er zich van bewust, dat het hier een maatregel betreft die slechts op lange termijn effect zal sorteren.

Ik heb deze activiteiten van het Bosschap hier gememoreerd, ook omdat twee leden van Uw bestuur op uitnodiging van het Bosschap tezamen met de Nederlandse Vereniging van Boseigenaren aan een bespreking hierover hebben deelgenomen. Deze nauwere samenwerking van instanties die zich met de bosbouw in Nederland bezighouden is een verheugend verschijnsel. Want ook Uw bestuur trekt zich de slechte gang van zaken in de bosbouw sterk aan en heeft daarom eind vorig jaar een uit voorlopig drie prominente leden van onze vereniging bestaande interne adviescommissie ingesteld, die het Bestuur zal adviseren over mogelijk te ondernemen stappen, na verkregen goedkeuring van de vergadering. Aangezien deze activiteit nog geheel en al in de initiele fase verkeert, kan ik hierover geen verdere mededelingen doen.

De in de „*Tweede Nota*” over de ruimtelijke ordening ontwikkelde plannen voor bosaanleg zijn bijzonder ambitieus. Van vele kanten is de Nota van commentaar voorzien. Zo ook door het Landbouwschap in een brochure getiteld „Landbouw en Ruimtelijke Ordening”. Hierin wordt onder meer

gesteld, dat bos en landschap niet statisch maar dynamisch zijn en voorts wordt vooral gewezen op de belemmeringen ten aanzien van de ontwikkelingen van het bedrijf en het levend landschap. Belemmeringen ondervindt ook de boscigenaar in verschillende opzichten, zodat de brochure van het Landbouwschap en het eerder genoemde Advies van het Bosschap vele punten gemeen hebben.

De bedoelde bosplannen vergen een lange aanloop- en uitvoeringsperiode. Door zeer deskundigen wordt in teamwork op grote schaal voorbereidend werk verricht.

Uiteindelijk zullen alle plannen en alle werk naar wij wensen resulteren in een voor ieder goede leefbaarheid in ons land, dat wil zeggen een goede landschapsbouw, goed drinkwater, waardevol natuurbehoud en zuivere lucht. Het gezonde bos speelt een grote rol bij al deze plannen op lange termijn, een gedachtenwereld eigen aan de houtvester. Ik zou daarom willen pleiten om voor de verwezenlijking van deze, grote kosten met zich meebrengende, plannen en voor de coördinatie, naast de reeds aanwezige functionarissen, houtvesters aan te stellen, alleen met deze taak belast. Want, en hier citeer ik letterlijk het in maart jl. verschenen Verslag over de jaren 1964 en 1965 van het Bosschap: „In die gevallen, waarin de doelstelling van het bosbeheer in de eerste plaats gericht is op openluchtrecreatie, is het een gelukkige omstandigheid dat bij een goed geleid beheer deze doelstelling zeer goed is te verenigen met een duurzame houtproductie. Juist in die gevallen, waarin de financiële bedrijfsuitkomsten een negatief resultaat vertonen, is het nodig om de sociaal-economische doelstelling zo efficiënt mogelijk te verwezenlijken”. Dit kan de houtvester verwezenlijken.

Tevens moet men zich afvragen gezien de omvang van de plannen — alleen al in de randstad Holland zullen 13 elementen van formaat moeten worden tot stand gebracht — en de enorme kosten er aan verbonden of het niet verstandig zou zijn in het klein te beginnen bij die gemeenten, die direct kunnen en willen starten.

De in fasen uitgevoerde reorganisatie van het *Staatsbosbeheer* is in november 1966 voltooid. Aan de top staat thans een Algemeen Directeur, bijgestaan door een Directeur voor Algemeen Beheer en Bosbouw en een Directeur voor Landschapsbouw en Natuurbehoud. Hun activiteiten worden geschraagd door een vijftal stafafdelingen: één voor Algemeen Beheer, één voor Bosbouw, één voor Landschapsbouw, één voor Natuurbehoud en het RIVON. Per provincie kennen wij reeds langer de Hoofdingenieur-Directeur met zijn staf.

Op een viertal *publicaties* zou ik gaarne de aandacht willen vestigen.

Het Bureau Inlands Hout deed een voorlichtingsfolder het licht zien, getiteld: „Hout in de agrarische sector”. Dit is een belangrijk vervolg op de folder „Hout in de waterbouwsector”.

Door de Nationale Populieren Commissie zijn opgesteld en voor gebruik aanbevolen: „Sorteringseisen voor populieren rondhout”, o.a. gepubliceerd

in „Populier” van augustus 1966 en in „De Houtwereld” van 15 oktober 1966. Waardevol is eveneens het verschenen negende, tevens laatste deel van de Nederlandse Bosstatistiek.

Op 24 mei jl. promoveerde ir T. Schneider. Zijn proefschrift draagt tot titel: Nachtvorst en microklimaat. In het bijzonder in jonge bosaanplant.

Van de *gebeurtenissen op bosbouwgebied* in Nederland wil ik ten slotte nog vermelden, dat de ook in onze kringen bekende heren dr F. M. Maas, thans bij de Rijksplanologische Dienst, en dr V. Westhoff (sedert kort wederom lid van onze vereniging) van het Rivon, benoemd zijn tot buitengewoon hoogleraar respectievelijk in Delft in de Landschapskunde en in Nijmegen in de Systematische plantkunde.

Op het internationale vlak van de bosbouw valt te vermelden, dat van 15 tot 19 mei jl. de Europese Bosbouwcommissie voor de dertiende maal bijeen is gekomen in Rome. De agenda bevatte vele belangrijke punten; resultaten van deze bijeenkomst zijn nog niet beschikbaar.

Op 21 februari jl. heeft de Commissie van de E.E.G. de Raad van Ministers een voorstel gedaan voor een verordening betreffende producentengroeperingen en unies van producentengroeperingen in de landbouw. Hiermede wordt beoogd de oprichting van dergelijke groeperingen te bevorderen, teneinde het aanbod van landbouwproducten te concentreren en dit aan te passen aan de behoefte. Ik vermeld dit, omdat de boomkwekerijproducten er onder vallen.

Wat betreft onze vereniging zou ik allereerst willen vermelden de *Studiekringdag* in maart jl., gewijd aan de „Houtsoortenkeuze”. Deze dag bracht de bosbouwer vele basisgegevens voor dit — en dat bleek ook uit de discussies — nog altijd grote probleem.

Uw Bestuur besteedde in de afgelopen periode veel aandacht aan de *Statuten en het Huishoudelijk Reglement*, nadat in vele vergaderingen de daartoe ingestelde commissie het voorbereidende werk heeft verricht. Wij zullen straks gelegenheid hebben tot een gedachtenwisseling hierover. Onze vereniging zal haar bestaan op 30 september 1968 eindigen, maar ik neem aan, dat wij in de voorjaarsvergadering 1968 tot voortzetting besluiten. Daartoe moeten de statuten tijdig ter goedkeuring worden ingediend.

Van het Bosschap ontving onze vereniging voor het jaar 1967 een *subsidie* van f 1000. Hiervoor zou ik ook van deze plaats af onze grote erkentelijkheid willen betuigen, want het bedrag is een bijzonder welkome aanvulling voor ons tijdschrift.

Van 1 tot en met 7 oktober aanstaande zal de „*Royal Forestry Society*” een tegenbezoek aan Nederland brengen. Wij verwachten dat, wanneer de excursie in Uw omgeving komt, U en Uw echtgenote eveneens aanwezig zult zijn.

Ons lid van verdienste dr Th. J. Oudemans werd op 28 februari jl. 75 jaar. Uw voorzitter feliciteerde hem namens de vereniging onder overhandiging van een bloemstuk en een artikel in ons tijdschrift over Schovenhorst.

Ons lid ir J. van den Bos ontving in november jl. op de „Albert Ludwigs Universität” te Freiburg een stipendium verbonden aan de „Wilhelm Leopold

Pfeil Preis 1966", ingesteld door de „Stiftung F.V.S." te Hamburg. Wij verbinden hieraan gaarne onze hartelijke gelukwensen.

Aan Hare Majesteit de Koningin, onze Beschermvrouwe, zonden wij een felicitatiebrief ter gelegenheid van de geboorte van haar kleinkind Prins Willem-Alexander.

Onze nieuwe leden en donateurs wil ik gaarne een hartelijk welkom in ons midden toeroepen.

Hiermede verklaar ik de 41ste voorjaarsvergadering voor geopend.

De 41e voorjaarsbijeenkomst op 1 juni 1967

De 41e voorjaarsbijeenkomst had een zeer sober karakter en bleef tot één dag beperkt. De reden hiervoor was, dat op 1, 2 en 3 juni de onder auspiciën van het Bosschap georganiseerde manifestatie „Bos en Mens" werd gehouden en dat het veeleer zinvol leek om de bijeenkomst van de Koninklijke Nederlandse Bosbouw Vereniging in het kader van deze manifestatie te houden dan een afzonderlijke bijeenkomst te organiseren. Immers, indien een en ander niet zou worden gekombineerd, dan was het allerminst denkbeeldig — gezien de alom gehoorde klacht, dat men al overbelast is — dat zowel het bezoek aan „Bos en Mens" als de opkomst bij de voorjaarsbijeenkomst hieronder te lijden zouden hebben.

Het organisatie-komitée van „Bos en Mens" was zo bereidwillig om des morgens en des middags voor de leden van onze vereniging een speciale rondleiding te verzorgen langs de technische demonstraties van boswerkzaamheden. Hieraan werd door ongeveer 30 leden deelgenomen. Dit aantal zou veel groter zijn geweest, ware het niet, dat gelijktijdig het op deze eerste dag van „Bos en Mens" georganiseerde kongres werd gehouden met als onderwerp „Samenwerking in de bosbouw". De rondleidingen stonden onder leiding van ons lid ir P. H. M. Tromp, die overigens ook een belangrijk aandeel had bij de organisatie van deze dagen en vooral van deze technische demonstraties, met name de door de Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij verzorgde onderdelen daarvan. Het zou te ver voeren in dit verslag een beschrijving te geven van deze demonstratie-objekten, temeer omdat ze elders al worden beschreven. Er kan ook worden verwezen naar de uitgebreide programmagids. Vermeld zij slechts dat in een 25-tal objekten een voortreffelijk overzicht werd gegeven van de stand van de vorderingen bij rationalisatie en mechanisatie van de bosarbeid, waaronder mede begrepen het laden van langhout.

Tijdens de middagpauze werd op het tentoonstellingsterrein in het park „Berg en Bos" van de gemeente Apeldoorn de lunch gebruikt in de „Acacia-hal". De borrel en het diner in hotel „Nieland" te Apeldoorn brachten de